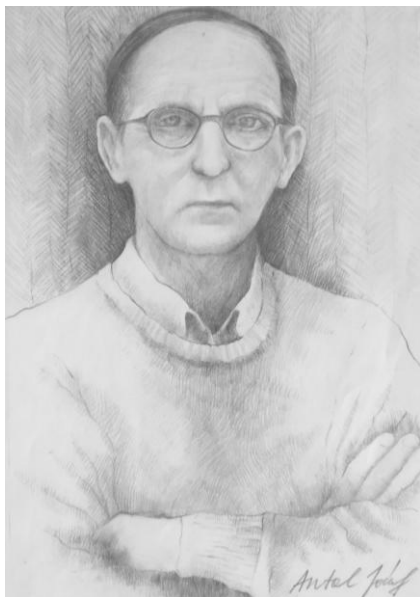

Matyóföldtől Palócföldig

Antal József művésztanár, képzőművész és könyvtáros

Antal József Borsod megyében, Szentistvánban született 1948-ban. A Matyóföldről származik, de 48 éve Nógrádban él, 1979 óta Salgótarjánban van az otthona. Sátoraljaújhelyen, a Kossuth Lajos Gimnáziumban érettségizett 1967-ben, majd a Pécsi Tanárképző Főiskola földrajz-rajz szakán szerzett tanári diplomát 1972-ben. Pedagóguspályáját – feleségével együtt – egy nógrádi kis faluban, Endrefalván kezdte. Később dolgozott az államigazgatásban, a megyei szintű művelődésirányításban, majd 22 évi könyvtárosi munka után 2009-ben ment nyugdíjba a Balassi Bálint Megyei Könyvtárból, tájékoztató könyvtárosi munkakörből. 23 évvel ezelőtt volt az első önálló kiállítása a könyvtár galériájában, melyet még számos

követett szülőfalujában, iskolagalériákban, különböző nógrádi településeken, a megyeszékhelyen, Salgótarjánban, Budapesten, Zalaegerszegen és máshol. Több művésztelepen, csoportos bemutatkozáson is részt vett, és sok kép dászítai volt munkatársai, barátai, ismerősei és családtagjai otthonát. Hitvallása: szereti az állandóan megújuló természetet, az emberi környezetet pedig kiapadhatatlan forrásnak és a legbálsabb modellnek tartja. Igyekszik ezt a világot bemutatni: ahogy látja, ahogy ábrázolni tudja.

2020 júniusában a bodrogi Pácinban, a Mágocsy Kastélymúzeumban Magyar Ferenc önkormányzati képviselő nyitotta meg Antal József kiállítását.

Tisztelt Jelenlévők!

Engedjék meg, hogy a kiállító művésztanárról, életfelfogásáról, munkáiról néhány gondolatot megosszak Önökkel. Az egyik információ, hogy ő a sógorom, a nővérem férje. Nem először és biztos nem utoljára jár Pácinban. Megyénkben, a Mezőkövesd alatti síkságon található Szentistván községben született. A matyóföldi származás, amelyre mindig büszke, meghatározó, de nem kizárólagos, hiszen sok éve már, hogy „Palócországban”, Nógrádban él. Ott születtek gyermekei (fia és lánya), és ma már négy unoka boldog nagypapája.

Mint pedagógusnak és könyvtárosnak a közlés, a kapcsolat, az emberekkel foglalkozás, a tapasztalatok továbbadása akár a munkában, akár az alkotások teremtésekor: természetes létformája lett. Festmények, grafikák, körplasztikák készültek az évek során. A paletta színes. Ebből a sokszínűségből itt, most – a lehetőségekhez igazodva – csak egy szeletet látunk. A képek mellett a faragások (kérte, hogy ne szobrokat említsek) is a gondolatait közvetítik.

A tanári diploma után a könyvtárosi szakma elsajátítása következett elméletben és gyakorlatban egyaránt, majd digitális világunk tőle is megkövetelte – mint sokunk esetében – az ismeretek bővítését. Mint tudom: nagy lelkesedéssel és eredménnyel sajátította el a számítástechnika vívmányait.

Nyugdíjba vonulása előtt a napi 8–10 órás munkavégzés, a gyarapodó család mellett kevés ideje és energiája jutott az alkotómunkára. Igazából a nyugdíjas évek adták meg a lehetőséget az aktívabb alkotás számára. Nem véletlenül írták róla a Nógrád Megyei Hírlapban, hogy Antal József „már rég nem vasárnapi festő”, vagyis nem csak a hétvégeken veszi kézbe a ceruzát, az ecsetet, a vésőt.

Az első önálló tárlatát évente több is követte. Természetes volt, hogy ezek sorában megjelenjen szülőfaluja, és az is természetes volt, hogy az iskolák is – mint helyszínek – teret adjanak művei – elsősorban tájképei – bemutatásának. Szinte minden alkalommal tárlatvezetést és rendhagyó rajzórát tartott. Több helytörténeti és irodalmi kiadványban jelentek meg illusztrációi is.

A kiállító azt vallja, hogy a művésznek, egyáltalán az alkotó embernek fontos, hogy munkáit megismerjék, azokról véleményt formáljanak. Ezt ő maga igényli is. Úgy gondolja, hogy a művészi produktum nem foglalkozástól és semmiképp a titulustól függ. Nem tartja magát festőművész-

nek, még ha ez a szerénység furcsán hangzik is. Vállaltan maradt pedagógus, könyvtáros, művésztanár.

Feltettem neki a kérdést: *kinek, kiknek, miért és mit* állítasz ki? A *kinek?* kérdésre azt válaszolta, hogy mindenkinek, aki érdeklődik a szép, az ember szűkebb és tágabb környezete és a képzőművészet iránt. Hogy *miért?* Mert az ember hiú, gyarló. Ha nem is ismeri be, az akkor is így van. A látni és láttatni akarás kényszere bújlik meg amögött, hogy megismerjék őt és a munkáját, és azt, hogy miben hisz, hogyan látja ezt a világot.

Ez a műfaj a vizuális kommunikáció egy fajtája. Kifejezőeszközei számosak: vonal, folt, szín, fény, kompozíció... Úgy mondja, hogy inkább grafikus, mesélő alkat. Szereti az alaposágot, ceruzarajzain szinte minden négyzetcentiméter megdolgozása nyomon követhető. Ezen túl meditáló, vívódó, töprengő típus is. Képei hosszabb folyamatban, napokon át alakulnak, készülnek. Korábban főleg előzetes, helyszíni vázlatok alapján, manapság pedig a digitális fotózást használja segítségül.

És hogy *mit* is állít ki? Világmegváltó, filozófiai, politikai gondolatokat tartalmazó műveket ne keressenek, habár sok mindent bele lehet magyarázni az alkotásokba. De itt másról van szó. Természetszeretetről, emberismeretről, érzelmek kifejezéséről, rácsodálkozásról, amelyek elmélyült gondolkodást feltételeznek és sugallnak. Ezért látnak többségében tájakat, hegyeket és vizeket, évszakokat ábrázoló képeket. Közvetlen környezetéből portrékat a családtagokról, ismerősökről. És néhányat településünk környékéről.

Mint a képek többségéből kitűnik, kedvenc eszköze a pasztellkréta, de dolgozik akrillal, ritkábban olajfestékekkel, és természetesen ceruzával is. Minden alkotás sikerének az alapos rajztudást tartja. Ezt tanította éveken át tanítványainak is.

A faragásokról azt tudom, hogy kezdetben kipróbálta, később megszerette a háromdimenziós kifejezési formát. Hogy miért ezeket faragja, és miért ilyeneket? Mert még „szabadabb” kifejezésformát talált meg, amelyben a fantázia, az érzelem, az esemény ábrázolása nagyobb teret kaphat, adhat számára. A fa szeretete, természet iránti rajongása régebből datálódik az egész családban. A földrajzos apa, a biológus anya pedig mindezt sikerrel adta tovább erdőmérnök fiának és Olaszországban élő lányának.

Tisztelt Közönség!

Ajánlom megtisztelő figyelmükbe Antal József utóbbi éveiben, hónapokban készült munkáit.

Antal József: Karancság (papír, diófafác)

Antal József: Tél Palócföldön (papír, pasztell)

